

МАКРОТЕКСТОВА КОНОТАЦІЯ КЛЮЧОВИХ СЛІВ У ХУДОЖНЬОМУ ТЕКСТІ

Юлія ГОЛОВАЩЕНКО

*кандидат філологічних наук,
асистент кафедри лінгвістики та перекладу
Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича
вул. Коцюбинського, 2, м. Чернівці
ORCID: 0000-0003-0224-5565
yu.holovashhenko@chnu.edu.ua*

Анастасія БОДНАРЧУК

*асистент кафедри лінгвістики та перекладу
Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича
вул. Коцюбинського, 2, м. Чернівці
ORCID: 0000-0001-5424-3612
a.bodnarchuk@chnu.edu.ua*

Статтю присвячено вивченню питання конотації у межах художнього тексту. Здійснено детальний теоретичний огляд наявних студій конотації серед вітчизняних мовознавців та окреслено провідні напрями досліджень. Визначено, що у галузі текстологічних розвідок поняття конотації розглядалося лише на окремих лінгвістичних феноменах. Конотація у традиційному лінгвістичному світлі експлікується як оцінний, ціннісний, емотивний компонент значення, який містить інформацію про ставлення суб'єкта до навколишньої дійсності і має певний експресивний ефект. У статті запропоновано підхід до трактування конотації на рівні тексту, що відображає його смислотвірні властивості. Конотацію на рівні цілісного розуміння художнього тексту витлумачено як макротекстову конотацію, що передбачає підсилення емотивно-експресивних, оцінно-ціннісних чи інших прагматичних компонентів значення відповідно до авторського художньо-ідейного задуму, закладеного в художній текст. До лінгвістичного аналізу макротекстової конотації залучено поняття ключових слів як лексичних маркерів смислової акумуляції в площині художнього тексту. Увагу сфокусовано на одному ключовому слові *normal*, яке було вибрано з огляду на художньо-літературну інтерпретацію аналізованого тексту. Матеріалом дослідження слугував художній текст роману Саллі Руні «Normal People». Застосовано аналіз лексикографічних дефініцій для визначення семантичних компонентів значення вибраного ключового слова. Наступним етапом роботи був контекстуально-інтерпретативний аналіз, що мав на меті з'ясувати специфіку значення ключового слова *normal* у контексті сюжетних

ситуацій роману. Зроблено висновок, що макротекстова конотація ключових слів проявляється шляхом зіставлення основних семантичних компонентів значення, що наявні у словникових дефініціях, і цілісної інтерпретації ідейно-тематичного змісту роману. На прикладі досліджуваного роману макротекстова конотація була реалізована шляхом антонімізації значення *normal* і створення семантичної двозначності шляхом антитези з його протилежним значенням.

Ключові слова: конотація, художній текст, значення, макротекстова конотація, ключове слово.

MACROTEXTUAL CONNOTATION OF KEYWORDS IN LITERARY TEXT

Yuliia HOLOVASHCHENKO

*Candidate of Philological Sciences,
Assistant Professor at the Department of Linguistics and Translation
Yuriy Fedkovych Chernivtsi National University
2 Kotsiubynskyi str., Chernivtsi
ORCID: 0000-0003-0224-5565
yu.holovashhenko@chnu.edu.ua*

Anastasiia BODNARCHUK

*Assistant Professor at the Department of Linguistics and Translation
Yuriy Fedkovych Chernivtsi National University
2 Kotsiubynskyi str., Chernivtsi
ORCID: 0000-0001-5424-3612
a.bodnarchuk@chnu.edu.ua*

The article is dedicated to studying the issue of connotation within a literary text. A detailed theoretical review of existing studies on connotation among domestic linguists is carried out, outlining the leading research directions. It is determined that in the field of textological research, the concept of connotation has been considered only concerning certain linguistic phenomena. Connotation, in traditional linguistic perspective, is explicated as an evaluative, value-oriented, emotive component of meaning, which contains information about the speaker's attitude towards the reality and has a certain expressive effect. The article proposes an approach to interpreting connotation on the textual level, reflecting its sense-forming properties. Connotation at the level of holistic understanding of a literary text is interpreted as macrotextual connotation, which implies the enhancement of emotive-expressive, evaluative and value-oriented, or other pragmatic components of meaning according to the author's artistic-ideological intention embedded in the literary text. For the linguistic analysis of macrotextual connotation, the concept of keywords as lexical markers of semantic accumulation within the literary text is involved. The focus is on one keyword, 'normal', chosen

based on artistic literary interpretation of the analyzed text. The research material is the literary text of Sally Rooney's novel "Normal People". Lexicographical definitions are analyzed to determine the semantic components of the meaning of the chosen keyword. The next stage of the research is a contextual-interpretative analysis aimed at clarifying the specificity of the keyword 'normal' in the context of plot situations the novel. It is concluded that the macrotextual connotation of keywords is manifested by comparing the main semantic components of meaning found in dictionary definitions with the holistic interpretation of the ideological-thematic content the novel. In the analyzed literary text, the macrotextual connotation was realized by antonymizing the meaning of 'normal' and creating semantic ambiguity through antithesis with its opposite meaning.

Key words: *connotation, literary text, meaning, macrotextual connotation, keyword.*

Постановка проблеми. Художній текст (далі – ХТ) як об'єкт мовознавчих досліджень має надзвичайну особливість – у ньому знаходить відображення багаторівнева і полівимірна взаємодія мови і мовлення, що оркеструється людиною. З одного боку, це зумовлює різновекторну спрямованість сучасних текстових студій, що зосереджені на вивченні динаміки (дискурсотворення, комунікативного наміру, прагматики, когнітивної діяльності, концептуалізації, семантики) і статички (фонетичного, лексичного, синтаксичного рівнів) ХТ. Разом із тим ХТ відтворює антропоцентричне начало – складний і неповторний світ людини як особистості, яка сприймає світ, осмислює його, створює свою картину світу і виражає її в мові. Саме фокус на людині слугує панівним орієнтиром у сучасній лінгвістиці, адже в мові людини можна прослідкувати переживання, емоції, цінності, оцінки – одним словом, складні процеси пізнання і мислення. Г.І. Приходько стверджує, що «оцінювання виступає як невід'ємний компонент пізнання, в основу якого покладено ціннісний підхід до явищ природи і суспільства, без якого неможливі ані діяльність, ані саме життя людини як істоти, що має різноманітні потреби, інтереси і цілі» [6, с. 181]. Оцінно-сміслові «нашарування» чи компоненти значення, що становлять основу поняття конотації, виринають у канві ХТ, де взаємодія Слово – Смысл – Текст дає можливість «побачити за словом його реалізоване і нереалізоване оточення» (В.І. Кононенко) [3, с. 147].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Значний інтерес до дослідження конотації відображає комплексність і багатогранність цього явища. Зокрема, один із напрямів вивчення конотації передбачає структуралістський підхід до мови. Досить продуктивні розвідки описують конотативні особливості на фонетичному рівні, а саме конотацію сполук шумних приголосних у поезії (Л.Ф. Українець) [10]; на лексичному рівні, а саме конотацію в дієслівній номінації (В.А. Карпюк) [2]; на семантичному рівні, а саме конотацію як макрокомпонент значення у семантиці дієслів (А.С. Стадній) [9] та інтенсивний і параметричний складники конотації в теорії сучасної лексичної семантики (Н.І. Бойко, Т.Л. Хомич) [1].

Ще один напрям дослідження стосується визначення сутності конотації. Так, Г.І. Приходько спочатку окреслює перспективи комунікативного аспекту

дослідження конотації [6], а в новітніх розвідках аргументує когнітивно-комунікативну природу конотації [7] і наголошує на лінгвокультурній складовій частині конотації, що охоплює культурно марковані блоки значення і передбачає співвіднесення з культурно-національними еталонами і стереотипами [5, с. 184–185].

Зрештою, досі не припиняються епістеміологічні дискусії явища конотації. Поширеним є розуміння конотації як додаткового (до головного) компонента значення, що відображає семантичні і прагматичні особливості («співзначення») лексичного значення, які нашаровуються на їхній предметно-поняттєвий аспект і можуть бути зумовлені як змістовою стороною, так і внутрішньою формою слова [11, с. 74]. Не менш напрацьованим серед мовознавців є тлумачення конотації як семантичної сутності, яка виражає емотивно-оцінне і стилістично марковане ставлення суб'єкта мовлення до дійсності і на основі цього набуває експресивного забарвлення [1, с. 15].

Попри очевидну актуальність та інтенсивність студій конотації, досі не досить вивченим фрагментом у дослідницькій мозаїці видається специфіка конотації в ХТ. Смысловий потенціал художнього твору надзвичайно розмаїтий: «на ґрунті художньо-творчих текстів концептуально неоднозначні слова-поняття змінюють свої конотативно-семантичні параметри, прояснюючи то одні, то інші смисли, часом сполучаючи їх в одному словесному комплексі <...>; у поетичних текстах зміщення, переплетення смислів як засіб текстотворення особливо виразні й продуктивні» [3, с. 149]. Таким чином, необхідність простеження ролі конотації у формуванні семантики ХТ є якраз на часі. Смысловий масштаб художнього словесного твору найбільш ефективно розкривається за допомогою ключових слів; тому фокусом цього дослідження постає конотація ключових слів у становленні семантичного простору ХТ.

Метою статті є з'ясування особливостей конотації на рівні цілісного ХТ внаслідок смислової інтерпретації значення ключових слів.

Виклад основного матеріалу дослідження. Традиційно поняття конотації інтерпретується в дихотомії «денотація : конотація», де загальновживане чи пряме значення, яке здебільшого відповідає лексикографічним тлумаченням слова, протиставляється додатковому чи оказіональному значенню [13, с. 267], яке виникає внаслідок асоціативно-образного, емотивно-оцінного чи ціннісного переосмислення і має значне експресивне забарвлення. Безсумнівно, що як і в повсякденному, так і художньому мовленні яскраво проявляється комунікативно-прагматична природа конотації – мовець чи автор використовує її для вираження свого емотивного ставлення, оцінки чи ціннісного судження. Проте це лише один із вимірів функціонування конотації в творі.

У межах ХТ як сильного смислового поля потенціал конотації набуває більшої потужності. Йдеться не лише про конотацію лексичного значення у синтагматичному зрізі контексту чи ситуативному контекстуальному відтинку. У тканині художнього літературного твору конотація базується на естетичному переосмисленні денотації, де спосіб вираження значення (the how) домінує над власне

значенням (the what) [12, с. 226]. Конотація окремих слів, або ж значень лексичних одиниць, має здатність резонувати на весь семантичний простір ХТ і виформовувати його смислове ядро. *Макротекстова конотація* – підсилення конотативного значення лексичної одиниці в межах ХТ – супроводжується експресивізацією цього значення і належить авторові ХТ, чия лінгвокреативна діяльність підсилює когнітивний дисонанс внаслідок інноваційного вживання окремих мовних явищ [4 с. 105]. Отже, у художньому творі – і поетичному, і прозовому – конотація отожднюється зі своєрідною «переберією» – смисловим перевтіленням найуживанішого значення, зумовленим художнім задумом автора, й адаптацією до семантичного середовища ХТ.

Семантична канва ХТ характеризується тим, що смислове випромінювання значень слів розподілене нерівномірно і здебільшого закріплюється в ключових словах. Метафорична сутність ключових слів видається очевидною – вони є важливими «ключиками» до розкриття текстового змісту [16, с. 73], а їхнє значення має особливість підвищеної смислової густини, оскільки акумулює ідейно-змістову інформацію художнього твору. Ключовим словам притаманне своєрідне смислове «мерехтіння» – вони підсилюють головну ідею твору у межах текстової тяглості і забезпечують смислову цілісність ХТ у процесі його сприйняття.

Матеріалом дослідження слугував сучасний англomовний роман і світовий бестселер *«Normal People»* («Нормальні люди») молодій й успішній ірландській письменниці і сценаристки Саллі Руні (Sally Rooney). Згаданий роман був опублікований у 2018 році, потрапив у лонг-лист Букерівської премії того ж року, виграв премію British Book Award, а також був відзначений іншими престижними літературними нагородами. Крім цього, роман був екранізований у 2020 році в однойменний серіал й отримав високі рейтинги переглядів.

Центральною сюжетною лінією роману *«Normal People»* є тривала, складна і водночас зворушлива історія кохання підлітків. Маріанна і Коннелл – сором'язлива, але миловидна «біла ворона» і найпопулярніший хлопець у школі – закохані одне в одного зі шкільних років, але вирішують тримати свої стосунки в таємниці від усіх. Час від часу їхні стежини розходяться; та згодом доля знову приводить їх одне до одного. Їхнє кохання триває до дорослого життя, але тепер потрібно робити складний вибір між коханням та успішною кар'єрою по той бік океану. Утім протягом усієї історії стосунків вони приглушують у собі бажання бути нормальною парою – звичайними хлопцем і дівчиною, які відкрито зустрічаються і не соромляться своїх почуттів – і наодинці картають себе за це. Тому ключовим протиставленням у романі є поняття «нормального» і його протилежності.

Дослідницьку увагу привертає передусім те, що одне з ключових слів цього роману – *normal* – є в заголовку, а отже, перебуває в центральній і сильній позиції художнього твору. Якщо проаналізувати лексикографічний профіль значення лексичної одиниці *normal*, можна простежити такі семантичні ознаки:

– відповідність очікуваним показникам: *conforming to a type, standard, or regular pattern: characterized by that which is considered usual, typical, or routine*

- середньостатистичний показник: *according with, constituting, or not deviating from a norm, rule, procedure, or principle*
- природність: *occurring naturally*
- справне функціонування: *generally free from physical or mental impairment or dysfunction : exhibiting or marked by healthy or sound functioning*
- відсутність відхилень: *not exhibiting defect or irregularity* [14].

Таким чином, поняття нормального – це те, що відповідає певним (встановленим і загальноприйнятим) стандартам, показникам чи очікуванням; відповідно, те, що виходить за межі норми, вважається **ненормальним**, **несправним**, **непідходящим** чи **неприйнятним**. Ці міркування підтверджуються шляхом звернення до словника-тезауруса, де антонімами до значення “*common, usual*” лексеми “*normal*” є *abnormal, different, disorderly, irregular* [17]. Чи не найбільшої експресивності поняття «не-нормального» набуває в повсякденному вжитку: саме з розмовної комунікації походить негативно-оцінна конотація «ненормального» як чогось присоромленого, ганебного, знеціненого, чудернацького.

Схильність до антонімізації значення «нормальний» і формування семантичної двозначності шляхом антитези зі значенням «ненормальний» становить макротекстову конотацію роману «Нормальні люди». Головні герої постійно прагнуть мати стосунки, що є суспільно прийнятними і звичними, але відсутність підходящих обставин і власних спроб зробити їх нормальними стає причиною їх неконформізму. Вони мріють про те, аби стати «нормальними» людьми, і їхнє сприйняття «нормального» лежить у діаметральній протилежності до реальних дій, вчинків і розвитку їхніх взаємин.

Проаналізуємо безпосередньо приклади з художнього твору: ‘*Nothing had meant to Rob more than the approval of others; to be though well of, to be a person of status. He would have betrayed any confidence, any kindness, for the promise of social acceptance. Connell couldn’t judge him for that. He’d been the same way himself, or worse. He had just wanted to be **normal**, to conceal the parts of himself that he found shameful or confusing. It was Marianne who had shown him other things were possible. Life was different after that; maybe he had never understood how different it was*’ [15, с. 212]. У цьому прикладі наочно підтверджується негативно-оцінна конотація «ненормального» у світлі присоромлення і самоприниження – *normal* vs. *shameful i confusing*. Коннелл соромився окремих рис свого характеру – вони шкодили його репутації як крутого, самовпевненого і популярного хлопця, яким він, власне, усередині й не був. Його істинну сутність знала лише Маріанна, але і її Коннелл соромився, адже вона була звичайною «сірою мишкою», з якої часом глузували. Для нього бути нормальним – це бути собою, але, загравшись у класного хлопця, Коннелл відчував, що бреше сам собі. Очевидно, що такі стосунки із самим собою навряд чи є нормальними.

Поглянемо на ще один приклад: ‘*Students crossing Front Square in winter coats, arms folded, disappear into smudges and then disappear entirely. Marianne is neither admired not reviled anymore. People have forgotten about her. She’s a **normal** person*

now. She walks by and no one looks up. She swims in the college pool, eats in the Dining Hall with damp hair, walks around the cricket pitch in the evening [15, с. 254]. У цьому фрагменті наглядно конструється поняття «нормального» для головної героїні Маріанни: коли вона проходить повз, на неї ніхто не озирається; вона не є предметом обговорення будь-яких бесід серед студентів й однокурсників; про неї нарешті забули. Ось що для Маріанни означає бути «нормальною» – бути такою, як всі; середньостатистичною дівчиною, яка не вирізняється в колективі і про яку немає про що пліткувати. Власне, описане значення якраз і відповідає двом семантичним компонентам значення слова «*normal*» – такий, що має середньостатистичні показники і відповідає певним очікуванням.

Подекуди в контекстуальних зрізах роману Саллі Руні знаходимо яскраве і безпосереднє протиставлення понять «нормальний : ненормальний», причому значення «ненормальний» трактується як вербальне заперечення «нормального». З огляду на це, досить лаконічно простежується об'єктивація відсутності ознак «нормального» і це значення набуває негативної конотації. Проілюструємо цю думку на наступному прикладі з роману:

'I did used to think I could read your mind at times, Connell says.

In bed, you mean.

He takes a sip from his glass now. The beer is cold but the glass is room temperature. Before this evening he didn't know how Marianne would act if he ever met her in college, but now it seems inevitable, of course it would be like this. Of course, she would talk drolly about their sex life, like it's a cute joke between them and not awkward. And in a way he likes it, he likes knowing how to act around her.

*Yeah, Connell says. And afterwards. But maybe that's **normal**.*

*It's **not*** [15, с. 78–79].

Коннелл і Маріанна розмовляють після інтимної близькості. Коннелл каже дівчині, що, здавалося, він міг часом читати її думки. Маріанна запитала, чи він має на увазі, коли вони разом у ліжку. Коннелл припускає, що це – нормальне явище, але Маріанна твердо заперечує. Таким чином, у цьому уривку видно, що головні герої відчують межі «нормального» шляхом його відсутності. Коротка заперечна частка *not* значно змінює кут заломлення значення – «ненормальне» лежить у діаметральній протилежності до «нормального». Інтерпретуючи цей уривок, доходимо висновку: попри те, головні герої витлумачують поняття «нормального» відповідно до особистісних уявлень і внутрішнього психологічного комфорту, їхні вчинки в реальному житті суперечать імперативам їхнього внутрішнього світу. Отже, ззовні вони виглядають звичайними – «нормальними» – людьми, але всередині вони відчують, що те, що з ними коїться, виходить за межі припустимого чи очікуваного, тобто є «ненормальним».

Висновки й перспективи подальшого дослідження. Глибинний смисловий аналіз ХТ досягає своїх цілей за умови поєднання дослідницького інструментарію суміжних філологічних галузей. З одного боку, текстологічні студії лінгвістичного спрямування дозволяють проаналізувати вербальні аспекти ХТ, виявити

певні закономірності, зіставити їх і дослідити в мовній проєкції. Разом із тим глибинний аналіз ХТ нерозривно пов'язаний із інтерпретативними механізмами – ХТ є літературним твором, художнім витвором автора, який наповнює його художнім змістом і який приховує неповторну ідею. Лінгвістичне калібрування і художньо-літературна інтерпретація уможливають досягнення смислової глибини ХТ, де за лексичними одиницями – ключовими словами – та їх значеннями приховано філософсько-світоглядні поняття та їхні онтологічні протиставлення.

У площині ХТ окремі поняття зазнають масштабування, і конотація не є винятком. З огляду на те, що лексичні значення можуть набувати різноманітних відтінків у контекстуальному оточенні, у ХТ ці додаткові – оцінні, експресивні, емотивні – семантичні нашарування посилюються у смисловому полі ХТ. Отже, конотація реалізується на вищому текстовому рівні як *макротекстова конотація* і передбачає посилення смислової експресії за допомогою використання вузького контекстуального зрізу. У сюжетних ситуаціях твору, де підсилюються значення ключових слів, виформовується конотація цілісного ХТ – залежно від авторської інтенції вона може віддзеркалювати позитивні чи негативні оцінні градації.

У перспективі вбачається дослідження макротекстової конотації ключових слів в інших, не менш відомих романах Саллі Руні; лінгвістичний аналіз творчого доробку сучасних англомовних авторів із фокусом на смисловий потенціал конотації; порівняльний аналіз конотативних особливостей різних англомовних авторів (за національною ознакою); а також дослідження конотації на матеріалі сучасних поетичних текстів.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бойко Н.І., Хомич Т.Л. Конотативна лексична семантика: інтенсивний і параметричний складники : монографія. Ніжин : Вид-во НДУ ім. М. Гоголя, 2011. 167 с.
2. Карпюк В.А. Конотативний аспект дієслівної номінації в сучасній німецькій мові. *Філологічні студії. Науковий вісник Криворізького державного педагогічного університету*. 2015. Вип. 12. С. 47–55.
3. Кононенко І.В. Смислові конотації у структурі тексту. *Мовознавство*. 2010. № 2–3. С. 146–155.
4. Лукаш Н.М., Педченко С.О. Мовні засоби експресивізації художнього тексту (на матеріалі роману Марії Матіос «Щоденник страченої»). *Науковий журнал Львівського державного університету безпеки життєдіяльності «Львівський філологічний часопис»*. 2022. № 11. С. 104–109.
5. Приходько Г.І. Лінгвокультурологічні параметри феномену конотації. *Науковий журнал Львівського державного університету безпеки життєдіяльності «Львівський філологічний часопис»*. 2022. № 11. С. 182–188.
6. Приходько Г.І. Оцінка як об'єкт лінгвістики: перспективи комунікативного аспекту дослідження. *Нова філологія*. 2014. № 66. С. 180–184.
7. Приходько Г.І. Оцінка як об'єкт лінгвістики: когнітивно-комунікативний аспект дослідження. *Науковий журнал Львівського державного університету безпеки життєдіяльності «Львівський філологічний часопис»*. 2017. № 2. С. 66–70.

8. Стадній А.С. Нові конотативні значення дієслів у сучасній українській літературній мові (на матеріалі засобів масової інформації) : монографія. Вінниця : ВНТУ, 2014. 132 с.
9. Стадній А.С. Структура конотативного макрокомпонента в семантиці дієслів. *Вісник Донецького національного університету*. 2015. № 1–2. С. 266–272.
10. Українець Л.Ф. Конотація сполук шумних приголосних у поетичному тексті. *Актуальні проблеми слов'янської філології. Серія : Лінгвістика і літературознавство*. 2010. Вип. XXIII. Ч. II. С. 512–518.
11. Українець Л. Конотація як лінгвістична категорія: загальна характеристика та проблеми інтерпретації. *Філологічні науки*. 2013. Вип. 15. С. 71–78.
12. Berrio A.G. A Theory of the Literary Text. Berlin : Walter de Gruyter, 1992. 544 p.
13. Dupriez B. A Dictionary of Literary Devices. Gradus, A-Z. Toronto : University of Toronto Press, 1991. 545 p.
14. Merriam-Webster: America's Most Trusted Dictionary. URL: <https://www.merriam-webster.com/dictionary/normal> (дата звернення: 05.01.2025).
15. Rooney S. Normal People. London : Faber Ltd., 2021. 284 p.
16. Scott M., Tribble C. Textual Patterns: Key Words and Corpus Analysis in Language Education. Amsterdam; Philadelphia : John Benjamins Publishing Co., 2006. 203 p.
17. Thesaurus.com: Synonyms and Antonyms of Words. URL: <https://www.thesaurus.com/browse/normal> (дата звернення: 06.01.2025).

REFERENCES

1. Boyko, N.I., & Khomych, T.L. (2011). Konotatyvna leksychna semantyka: intensyvnyi i parametrychnyi skladnyky: monohrafiia [Connotative lexical semantics: Intensive and parametric components: Monograph]. Nizhyn: Publisher of Nizhyn State University named after M. Gogol [in Ukrainian].
2. Karpiuk, V.A. (2015). Konotatyvnyi aspekt diieslivnoi nominatsii v suchasni nimetskii movi [The connotative aspect of verb nomination in modern German]. *Filolohichni studii. Naukovyi visnyk Kryvorizkoho derzhavnoho pedahohichnoho universytetu* [Philological Studies. Scientific Bulletin of Kryvyi Rih State Pedagogical University]. Vol. 12, 47–55 [in Ukrainian].
3. Kononenko, I.V. (2010). Smyслови konotatsii u strukturi tekstu [Semantic connotations in the structure of the text]. *Movoznavstvo* [Linguistics], Vol. 2–3, 146–155 [in Ukrainian].
4. Lukash, N.M., & Pedchenko, S.O. (2022). Movni zasoby ekspresyvizatsii khudozhnoho tekstu (na materialy romanu Marii Matios «Shchodennyk strachenoii») [Linguistic means of expressivization of literary text (based on the novel «Diary of an Executed» by Maria Matios)]. *Naukovyi zhurnal Lvivskoho derzhavnoho universytetu bezpeky zhyttiediialnosti «Lvivskyi filolohichniy chasopys»* [Scientific Journal of Lviv State University of Life Safety «Lviv Philological Journal»]. Vol. 11, 104–109 [in Ukrainian].

5. Prykhodko, H.I. (2022). Linhvokulturolohichni parametry fenomenu konotatsii [Linguocultural parameters of the phenomenon of connotation]. *Naukovyi zhurnal Lvivskoho derzhavnoho universytetu bezpeky zhyttiediialnosti «Lvivskyi filolohichni chasopys» [Scientific Journal of Lviv State University of Life Safety “Lviv Philological Journal”]*. Vol. 11, 182–188 [in Ukrainian].
6. Prykhodko, H.I. (2014). Otsinka yak ob'iekt linhvistyky: perspektyvy komunikatyvnoho aspektu doslidzhennia [Evaluation as an object of linguistics: Prospects of communicative research aspect]. *Nova filolohiia [New Philology]*. Vol. 66, 180–184 [in Ukrainian].
7. Prykhodko, H.I. (2017). Otsinka yak ob'iekt linhvistyky: kohnityvno-komunikatyvnyi aspekt doslidzhennia [Evaluation as an object of linguistics: Cognitive-communicative research aspect]. *Naukovyi zhurnal Lvivskoho derzhavnoho universytetu bezpeky zhyttiediialnosti «Lvivskyi filolohichni chasopys» [Scientific Journal of Lviv State University of Life Safety “Lviv Philological Journal”]*. Vol. 2, 66–70 [in Ukrainian].
8. Stadniy, A.S. (2014). Novi konotatyvni znachennia diiesliv u suchasni ukrainskii literaturnii movi (na materialy zasobiv masovoi informatsii): monohrafiia [New connotative meanings of verbs in modern Ukrainian literary language (based on the material of mass media): Monograph]. Vinnytsia: VNTU [in Ukrainian].
9. Stadniy, A.S. (2015). Struktura konotatyvnoho makrokomponenta v semantytsi diiesliv [The structure of the connotative macrocomponent in the semantics of verbs]. *Visnyk Donetskoho natsionalnoho universytetu [Bulletin of Donetsk National University]*. Vol. 1–2, 266–272 [in Ukrainian].
10. Ukrayinets, L.F. (2010). Konotatsiia spoluk shumnykh pryholosnykh u poetychnomu teksti [Connotation of clusters of voiced consonants in poetic text]. *Aktualni problemy slov'ianskoi filolohii. Serii: Linhvistyka i literaturoznavstvo [Current Issues of Slavic Philology. Series: Linguistics and Literary Studies]*. Vol. XXIII, 512–518 [in Ukrainian].
11. Ukrayinets, L. (2013). Konotatsiia yak linhvistychna katehoriia: zahalna kharakterystyka ta problemy interpretatsii [Connotation as a linguistic category: General characteristics and interpretation problems]. *Filolohichni nauky [Philological Sciences]*. Vol. 15, 71–78 [in Ukrainian].
12. Berrio, A.G. (1992). *A theory of the literary text*. Berlin: Walter de Gruyter.
13. Dupriez, B. (1991). *A dictionary of literary devices. Gradus, A-Z* (A. W. Halsall, Trans.). Toronto: University of Toronto Press.
14. Merriam-Webster. (n.d.). Normal. In Merriam-Webster.com dictionary. Retrieved January 5, 2025, from: <https://www.merriam-webster.com/dictionary/normal>.
15. Rooney, S. (2021). *Normal people*. London: Faber Ltd [in English].
16. Scott, M., & Tribble, C. (2006). *Textual patterns: Key words and corpus analysis in language education*. Amsterdam; Philadelphia: John Benjamins Publishing Co.
17. Thesaurus.com. (n.d.). Normal. In Thesaurus.com. Retrieved January 6, 2025, from: <https://www.thesaurus.com/browse/normal>.